

תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים)(הובלת עופות), התשע"א – 2011

בתוקף סמכותי לפי סעיף 19(2) לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד – 1994¹ (להלן – החוק) וסעיף 22 לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה – 1985² (להלן – הפקודה), באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

מטרה	1.	מטרת תקנות אלה לצמצם את סבלם של עופות בעת הובלתן, תוך התחשבות בצורכי החקלאות.
הגדרות	2.	בתקנות אלה –
		"אפרוחים בני יום" – אפרוחי עופות שחלפו פחות מארבעים ושמונה שעות ממועד בקיעתם ועד להעמסתם;
		"בית שחיטה" – כהגדרתו בתקנות מחלות בעלי חיים (בתי שחיטה לעופות), התש"ך – 1960 ³ (להלן – תקנות בתי שחיטה), ומשחטה כהגדרתה בתקנות לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי (מוצרי עוף), התשל"ז-1976 ⁴ (להלן – תקנות מוצרי עוף);
		"בעל הרכב" – הבעל הרשום ברישיון הרכב, לענין רכב שיש עליו הסכם שכירות או הסכם של מקח-אגב-שכירות או הסכם מכר – האדם המחזיק ברכב מכוח ההסכם;
		"הובלה" – העברת עופות ממקום אחד למשנהו באמצעות כלי רכב, לרבות טעינה ופריקה;
		"המנהל" – מנהל השירותים הווטרינריים או מי שהוא הסמיך לענין תקנות אלה, כולן או מקצתן;
		"טעינה" – איסוף עופות והכנסתם לכלוב לשם הובלה;
		"כלוב" – מכל להובלת עופות, בין שהוא מחולק לתאים ובין שלא;

1. ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

2. ס"ה התשמ"ה, עמ' 84.

3. ק"ת התש"ך, עמ' 1174.

4. ק"ת התשל"ז, עמ' 82.

- "להקה" - כהגדרתה בתקנות מחלות בעלי חיים (הקמה והפעלה של משקי טיפוח, הפצה, רבייה וגידול של עופות) התשמ"א – 1981⁵;
- "משגיח" - אדם שעבר הכשרה כאמור בתקנה 3 ;
- "משך ההובלה" - משך הזמן שמתחילת ההובלה עד סיום ההובלה ;
- "נקודת היעד" - המקום בו נפרקו העופות ;
- "נקודת מוצא" - המקום בו הוטענו העופות ;
- "עופות" - אווזים, ברברים, ברווזים, מולרדים, שלווים, תרנגולות, ותרגוליים הודו לרבות אפרוחיהם ;
- "סיום ההובלה" - רגע הפריקה של העוף האחרון ;
- "פריקה" - הוצאת עופות מהכלובים ששימשו להובלתם ;
- "תא" - כלוב או חלק ממנו שאיננו מחולק במחיצות פנימיות ;
- "תחילת הובלה" - רגע ההכנסה של העוף הראשון לכלוב לשם הובלתו ולעניין עופות מיובאים מועד הגעתם לנמל היבוא.

3. הכשרת משגיחים
- (א) תכנית להכשרת משגיחים תכלול למידה של :
- (1) תקנות אלה ;
 - (2) טכניקות הובלה וצורכי רווחה של עופות ;
 - (3) שיטות למזעור סבלם של עופות בהובלה.
- (ב) תכנית ההכשרה תוגש לאישור המנהל ; ראה המנהל כי התכנית תואמת את מטרות החוק יאשרה, ורשאי הוא לאשרה בתנאים.
- (ג) סיים אדם הכשרה לפי תכנית שאושרה כאמור בתקנת משנה (ב) תינתן לו תעודת משגיח.

⁵ . ק"ת התשמ"א, עמ' 872.

- חובת השגחה 4. ופיקוח
- (א) לא יוביל אדם עופות, אלא אם כן הוא משגיח או שבמשך ההובלה כולה נוכח משגיח; ואולם יכול שיהיו משגיחים שונים במשך ההובלה.
- (ב) משגיח יהיה אחראי להדרכת מי שעוסק בטעינה, בהובלה או בפריקה, בהתאם להכשרה שהוכשר לפי תקנה 3.
- (ג) המשגיח חייב בהשגחה על העופות ברציפות או בפרקי זמן קצובים לפי נסיבות ההובלה ורגישותם של העופות המובלים וכן חייב הוא לעשות כל שניתן למניעת הפרה של תקנות אלה;
- (ד) בעת ההובלה יהיו בידי המשגיח אמצעים להזעקת עזרה.
- (ה) ראה משגיח במשך הובלת עופות כי הופרה הוראה מהוראות תקנות אלה, יודיע על כך לממונה, בכתב, לא יאוחר מ-48 שעות מתום ההובלה.
- תיעוד הובלה 5.
- (א) לפני תחילת כל הובלה ימלא המשגיח, בשני עותקים, טופס הערוך לפי הנוסח המפורט בתוספת (להלן – הטופס); על אף האמור, תעודת משלוח להובלת עופות, שהוצאה כדין לפי חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד - 1963⁶, תחשב לטופס לענין תקנה זו והמשגיח ישלים בה את הפרטים הנדרשים לפי התוספת.
- (ב) הטופס יהיה ברשות הנהג בעת ההובלה, ועותק אחד ממנו יימסר למי שמוסמך לדרוש אותו לפי כל דין, אם דרש.
- (ג) בתום ההובלה יוסיף המשגיח, במקום שיועד לכך בטופס, את מקום ומועד סיום ההובלה ואירועים מיוחדים אם התרחשו, ויחתים עליו את מי שקיבל את העופות לשליטתו.
- (ד) מי ששולט בעופות בנקודת היעד ישמור עותק אחד לפחות של הטופס לתקופה שלא תפחת משנה; הייתה נקודת היעד בית שחיטה, ישמור הרופא הווטרין שלו את הטופס.

⁶ . ס"ח התשכ"ד, עמ' 12; התשס"ז, עמ' 40

- הובלה
אסורה 6. (א) לא יטעין אדם עופות לכלי רכב לצורך הובלתם -
- (1) אם הם מיועדים להמתה, למעט לבית שחיטה למאכל אדם.
- (2) אם הם קשורים ברגליהם, בצווארם, בכנפיהם או זה לזה, או בתוך שקים.
- (3) אם הם חולים או פצועים למעט -
- (א) לצורך טיפול רפואי, אבחון או בידוד ;
- (ב) אם פציעתם או מחלתם קלה ואינם משפיעה על רווחתם בעת ההובלה.
- (4) אם הם מסוגים שונים, מזוויגים שונים, מלהקות שונות או עם בעלי חיים אחרים, באותו תא, למעט -
- (א) תרנגולות עם אפרוחיהן ;
- (ב) אפרוחים - זכרים ונקבות ;
- (ג) זכרים ונקבות מאותה להקה.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי רופא וטרינר ממשלתי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להתיר הובלה אם ראה שהנסיבות מחייבות זאת.
- זמני ההובלה 7. (א) לא יוביל אדם עופות, אם משך ההובלה עולה על -
- (1) שש שעות - לעופות המובלים לשחיטה ;
- (2) שמונה שעות - לעופות אחרים.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) משך ההובלה לא יעלה על ארבע שעות אם ההובלה מתבצעת בין השעות 10:00 ל-17:00 בתקופה שבין 1 במאי ו-30 באוקטובר של כל שנה.

(ג) הגיע כלי הרכב לנקודת היעד לפני חלוף הזמן הקבוע בתקנות משנה (א) או (ב) לא יתיר מי שהעופות נמצאים בשליטתו בנקודת היעד את שהייתם על כלי ההובלה למשך זמן העולה על 30 דקות אלא אם כן כלי ההובלה עומד במקום שמתקיימים בו התנאים הקבועים בתקנת משנה (ד).

(ד) על אף האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), אם מתקיימים במקום ההטענה או הפריקה, לפי העניין, תנאי הצללה והגנה מפני גשם, זרימת אוויר דרך הכלובים, צינון ובידוד מרעשים חזקים - ניתן להאריך את משך אחזקת העופות :

(1) במקום ההטענה – בפרק זמן שאינו עולה על שעה ;

(2) במקום הפריקה - בפרק זמן נוסף שתחילתו בעת הגעת כלי הרכב לנקודת היעד ושמשכו אינו עולה על שמונה שעות ; ואם ההובלה היתה בתקופה הקבועה בתקנת משנה (ב) פרק הזמן הנוסף לא יעלה על שש שעות.

(ה) הוראות תקנות משנה (א) עד (ד) לא יחולו על :

(1) אפרוחים מיובאים ;

(2) הובלת אפרוחים בני יום ובלבד שההובלה תסתיים לא יאוחר מארבעים ושמונה שעות ממועד בקיעתם.

(ו) מוביל עופות יובילים בלא הפסקות ובאופן רצוף בנסיבות העניין.

(ז) המנהל רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לאשר, עבור הובלה מסוימת, משך הובלה ארוך מזה הנקוב בתקנות משנה (א) ו-(ב), אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת.

(ח) על אף האמור בתקנות משנה (א) עד (ו) מותרים עיכובים הנדרשים לפי דין, הנחוצים לרווחת העופות המובלים, או הנחוצים לשם בדיקות וטרינריות, בדיקות מכס, בדיקות ביטחוניות ובדיקות מטעם גורמי פיקוח וטרינריים, ובלבד שעיכובים אלה לא יימשכו מעבר לזמן הקצר ביותר המספיק למטרת העיכוב; גורמי עיכוב כאמור יובאו בחשבון לפני תחילת ההובלה, ויינקטו כל האמצעים למניעתם, לצמצומם או להכוונה לנקודת יעד חילופית.

(ט) עוכבה הובלת עופות, ינקוט המשגיח את האמצעים הנחוצים לטיפול בהם ובכלל זה יעמיד את המשאית במקום מוצל ומאוורר; במידת הצורך ידאג לפריקתם או להעברתם לתנאי החזקה מתאימים.

(א) אדם שהעופות נמצאים בשליטתו בנקודת המוצא ידאג שפרק הזמן שבו ימנעו מזון ומים מעופות המיועדים להובלה, לא יעלה על- 8. מזון לפני מניעת ומים הטענה

- (1) מזון – שש שעות;
(2) מים – שעה.

עופות לעניין תקנת משנה זו – למעט אפרוחים בני יום.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי הרופא הווטרינר כהגדרתו בתקנות בתי-שחיטה או וטרינר מפקח כהגדרתו בתקנות מוצרי עוף, לאשר, מטעמי בריאות הציבור, את הארכת פרקי הזמן הקבועים בה.

(ג) מניעת המזון תעשה באמצעים הבאים –

אם קיימת מערכת מכנית להגבהת כלי ההזנה – על ידי העלאתם לגובה המרבי ואם לא קיימת מערכת כזו באמצעות ריקון כלי ההזנה.

9. איסוף עופות לכידתם ופריקתם בעת איסוף עופות, הטענתם ופריקתם יחולו הוראות אלה:

(1) לא יאסוף אדם, לא יטעין ולא יפרוק עופות, אלא אם כן הוא מיומן לביצוע פעולות אלה;

(2) לא יאסוף אדם ולא יטעין אדם עופות למעט אפרוחים אלא אם כן התאורה המותקנת במקום בזמן התפיסה וההטענה תהיה מעומעמת או כחולה;

(3) לא יאסוף אדם, לא יטעין עופות לכלובי הובלה ולא יפרקם מהם אלא אם כן כלובי הובלה הוצבו בסמוך, ככל הניתן, למקום האיסוף או הפריקה של העופות;

(4) לא יאחז אדם יותר משלושה עופות בכל יד;

(5) לא יאחז אדם עופות באחד מחלקים אלה בלבד: ראש, צוואר, כנף או זנב;

- (6) אדם האוחז עוף בידו לא ישחרר אחיזתו בו אם המרחק שבין העוף למשטח שמתחתיו עולה על ארבעים סנטימטר ;
- (7) לא יכניס אדם עופות לתא אלא אם כן הצפיפות של העופות בכל תא מאפשרת לכל העופות, באופן בו זמני, לרבוץ על רצפת התא ;
- (8) לא יסגור אדם תא אלא אם כן וידא כי כנפי העוף, רגליו וכל חלק גוף אחר נמצא בתוך התא ;
- (9) לא יטה אדם שלא לצורך כלובים שבתוכם מועברים עופות, לא יזעזע כלובים אלה ולא יטילם.
10. כלובי ההובלה (א) לא יוביל אדם עופות אלא אם כן התקיימו בכלובים תנאים אלה :
- (1) הכלובים עשויים באופן שיישאו את משקלם של העופות, וכשהכלובים מיועדים להיערם זה על-גבי-זה, גם את משקלם של הכלובים שמעליהם, מבלי להימעך או להישבר והם מקובעים באופן שלא יאפשר תזוזתם במהלך ההובלה ;
- (2) הכלובים עשויים באופן שמונע את יציאת העופות מתוכם במהלך ההובלה ;
- (3) אין בכלובים בליטות חדות העלולות לפגוע בעופות ;
- (4) פתחי הכלובים ואופן סגירתם מאפשרים הכנסה והוצאה של העופות תוך מזעור הפגיעה בעופות ;
- (5) פתחי הכלובים להובלת תרנגולות ותרנגולי הודו לשחיטה יהיו ממוקמים באופן שניתן יהיה להניח את העופות על רצפת הכלוב על-ידי הושטת היד האוחזת בהם ומבלי שהאדם המעמיס את העופות יצטרך להתכופף לשם כך מעבר לדופן הכלוב ;
- (6) רצפת התאים תהא עשויה באופן שתימנע יציאת רגל העוף דרכה ותאפשר ניקוז נוזלים דרכה ;
- (7) הכלובים מאפשרים ראיית העופות הנמצאים בתוכם ;
- (8) הכלובים שלמים ודלתותיהם תקינות ;

(9) הכלובים עברו ניקוי וחיטוי לפני הטענת העופות.

(ב) משגיח יבדוק, לאחר הפריקה, אם מתקיימים בכלובים הוראות תקנת משנה (א); מצא כי כולן או חלקן אינן מתקיימות, יסמן את הכלוב בסימון ברור; סומן כלוב כאמור לא ייעשה בו שימוש אלא אם כן תוקן כנדרש.

11. תנאים סביבתיים (א) בעל רכב ומי שנוהג ברכב לא יוביל בו עופות -

(1) אם מטען הרכב כולל חומרים מסוכנים כהגדרתם בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993;⁷

(2) בשעה שיורד גשם ללא כיסוי עליון, שאינו חדיר למים, מעל מטען הכלובים; ואולם אדם לא יהיה אחראי להפרת תקנה זו אם בשעה שהחל בנסיעה לא ירד גשם ולא צפוי היה לרדת גשם במהלך הנסיעה.

(ב) הנהג ימנע, באופן סביר, את חשיפתן של עופות בזמן ההובלה לטלטולים, לחבטות, לזעזועים ותאוצה וכן יימנע, באופן סביר, מהאצות חדות ומעצירות פתע, יאט במיוחד בסיבובים ויימנע, באופן סביר, מתנועה בדרכים משובשות.

12. אוורור (א) בעל רכב ומי שנוהג ברכב לא יוביל עופות ברכב אלא אם כן בדפנות הרכב פתחים המאפשרים תנועת אוויר חופשית לעופות המובלים בו; הוראה זו לא תחול אם בכלי הרכב קיימת פועלת מערכת שמוסתת את זרימת האוויר ברכב ואת הטמפרטורה שבו.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) לא יוביל אדם אפרוחים מיובאים או אפרוחים בני יום אלא בכלי רכב בו בו פועלת מערכת שמוסתת את זרימת האוויר ברכב ואת הטמפרטורה שבו.

13. דיווח על תמותה חריגה על נמצא בנקודת היעד שאחוז התמותה של העופות שהגיעו במשלוח עולה על 3% ידווח מקבל העופות, בכתב, תוך עשרים וארבע שעות לממונה; לדיווח יצרף עותק תעודות המשלוח של העופות; "משלוח" לעניין תקנה זו – קבוצת עופות שמקורה באותה נקודת מוצא ואשר הובלה בהובלה אחת או במספר הובלות לאותה נקודת יעד, ובלבד שבוצעה במהלך עשרים וארבע שעות רצופות.

⁷ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

14. צידוק מיוחד . לא ישא אדם באחריות על הפרת הוראה מהוראות תקנות אלה, אם הדבר היה נחוץ באופן מיידי להגנת העופות והפגיעה הצפויה בהם כתוצאה מההפרה הייתה קטנה מזו שהייתה צפויה אלמלא ההפרה.
15. סייג לתחולה . (א) הוראות תקנות 4, 5, 9(2) ו-9(3), 10(ב), 12 ו-13, לא יחולו על הובלה של פחות מ-50 עופות ובלבד שיש לעופות אוורור נאות.
- (ב) הוראות תקנה 4(א) לא יחולו אם העופות מוחזקים בתנאים הקבועים בתקנה 7(ד) ופועלת במקום מערכת ניטור המתריעה על חריגה מההוראות האמורות ובלבד שהמערכת תידע באופן מיידי את מי שמוסמך לטפל בחריגה ואת המשגיח.
- (ג) הוראות תקנות 4, 5 ו-10(ב) לא יחולו על העברת עופות לגידול ממבנה לול אחד למשנהו ובלבד שהמרחק בין המבנים אינו עולה על חמישה קילומטר.
16. שמירת דינים . אין בתקנות אלה כדי לגרוע מהוראות לפי הפקודה ובמקרה של סתירה ביניהן ובין תקנות אלה יחולו ההוראות לפי הפקודה.
17. עונשין . (א) העובר על תקנות 4(א), 4(ג), 6 עד 8, 9(2) עד 9(9), 10(א), 11 ו-12 - דינו 6 חודשי מאסר.
- (ב) העובר על הוראות תקנות 4(ד), 4(ה), 5, 10(ב) או 13 - דינו קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין.
18. תחילה . (א) תחילתן של תקנות 6, 7(א) עד (ח), 8, 9, 10(א)(1) עד 10(א)(3), 10(א)(6) עד 10(א)(9), 11, ו-13 - ששה חודשים מיום פרסומן של תקנות אלה (להלן - יום התחילה).
- (ב) תחילתן של תקנות 4, 5, 7(ט) ו-10(ב) - שנתיים מיום התחילה.
- (ג) תחילתן של תקנות 10(א)(4) ו-10(א)(5) בתום חמש שנים מיום התחילה.

תוספת
(תקנה 5)

טופס הובלה של עופות יכלול את הפרטים הבאים:
 מספר סידורי _____
 נקודת המוצא של ההובלה _____
 נקודת היעד של ההובלה _____ בית שחיטה: כן/לא*
 פרטי הבעלים של העופות (שם, כתובת, מספר ת.ז. או מספר רישום חברה)

למילוי בנקודת המוצא:

תאריך טעינת העופות _____
 שעת תחילת הטעינה _____
 סוג העופות שהוטענו _____
 מספר עופות שהוטענו _____
 במקום ההטענה קיימים/לא קיימים תנאי הצללה והגנה מפני גשם, זרימת אוויר
 דרך הכלובים, צינון ובידוד מרעשים חזקים; העופות היו במקום זה החל
 משעה _____ ועד שעה _____
 סוג ומספר רכב ההובלה _____
 פרטי נהג הרכב (שם ומספר מזהה) _____
 אם הנהג הוא שכיר או קבלן, פרטי שוכר השירותים (שם כתובת מספר זיהוי)

 חתימת נהג הרכב _____

המשגיח בנקודת המוצא -

שם פרטי _____ שם משפחה _____
 מספר ת.ז. _____ כתובתו _____ מספר טלפון _____
 חתימה _____

אירועים מיוחדים בעת ההובלה/עיכובים בעת ההובלה

המשגיח בעת הנסיעה -

שם פרטי _____ שם משפחה _____
 מספר ת.ז. _____ כתובתו _____ מספר טלפון _____
 חתימה _____

למילוי בעת הפריקה:

מקום הפריקה (במקרה שהפריקה לא נעשתה בנקודת היעד המקורית)

 במקום הפריקה קיימים/לא קיימים תנאי הצללה והגנה מפני גשם, זרימת אוויר
 דרך הכלובים, צינון ובידוד מרעשים חזקים. העופות היו במקום זה החל
 משעה _____ ועד שעה _____

מספר עופות שנמצאו מתים בעת הפריקה _____
שעת סיום הפריקה _____

המשגיח בנקודת היעד -

שם פרטי _____ שם משפחה _____
מספר ת.ז. _____ כתובתו _____ מספר טלפון _____
חתימה _____

* מחק את המיותר.

התשע"א _____ (2011)

(חמ 3-4044)

אורית נוקד
שרת החקלאות ופיתוח הכפר